

Vec C-450/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

13. jún 2019

Vnútroštátny súd:

Korkein hallinto-oikeus

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

10. jún 2019

Odvolať:

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

PRACOVNÝ DOKUMENT

**MEDZITÝMNE ROZHODNUTIE KORKEIN HALLINTO-OIKEUS
(Najvyšší súd, Fínsko)**

Dátum rozhodnutia

10. jún 2019

[*omissis*]

Predmet Návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) predložený Súdnemu dvoru Európskej únie

Odvolateľ Kilpailu- ja kuluttajavirasto (Úrad na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov, Fínsko)

Napadnuté rozhodnutie

Rozhodnutie Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž, Fínsko) z 30. marca 2016 [*omissis*]

Otázka

1. V konaní týkajúcom sa hospodárskej súťaže vedenom pred Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší súd) sa má rozhodnúť, či Úrad na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov predložil Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) návrh na uloženie pokuty v rámci stanovenej lehoty. Pre rozhodnutie vo veci má zásadný význam, dokedy možno vychádzať z toho, že trvalo jediné porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, ktorého sa dopustili účastníci hospodárskej súťaže.
2. Posúdenie doby trvania porušovania pravidiel hospodárskej súťaže ovplyvňujú v prebiehajúcom konaní vedenom pred Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší súd) viaceré okolnosti. Úrad na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov poukázal počas pojednávania vo veci na štyri rôzne okamihy, dokedy sa možno minimálne domnievať, že pretrvávalo porušovanie pravidiel hospodárskej súťaže. Predmetom tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania je otázka, dokedy sa uplatní domnienka o hospodárskych dôsledkoch a pretrvávajúcom porušovaní pravidiel hospodárskej súťaže v situácii, keď jeden z dvoch účastníkov kartelu uzatvoril so subjektom, ktorý nie je účastníkom kartelu, zmluvu o výstavbe v súlade s kartelovou dohodou, ak boli práce ukončené približne dva a pol roka po uzavretí zmluvy o výstavbe a odplata podľa tejto zmluvy sa poskytla až po dokončení prác. Sporné práce sa týkajú vedenia vysokého elektrického napätia s výkonom 400 kV, ktoré bolo zriadené v severnom Fínsku medzi mestami Keminmaa a Petäjäsoski, a v prípade ktorého získala zákazku v rámci vypísaného verejného obstarávania

jedna z účastníčok kartelu, spoločnosť Eltel Networks Oy. Nižšie uvedená prejudiciálna otázka sa týka systému hospodárskej súťaže upraveného v článku 101 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa nevenuje ďalším otázkam dôkazného charakteru, ktoré sú relevantné pre posúdenie zákazky v zmysle práva hospodárskej súťaže.

Predmet konania a relevantné skutkové okolnosti

3. Úrad na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov (ďalej len „Úrad“) v návrhu na uloženie pokuty, ktorý predložil 31. októbra 2014 Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) požiadal, aby súd uložil spoločnostiam Eltel Networks Oy a Eltel Group OY (ďalej spolu aj ako „Eltel“) povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť pokutu vo výške 35 000 000 eur.
4. Podľa návrhu Úradu na uloženie pokuty porušili Eltel Networks Oy a Eltel Group Oy § 4 Laki kilpailunrajoituksesta (480/1992¹, zákon proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže č. 480/1992), ako aj článok 101 ZFEÚ, pretože uzavreli dohody o cenách, výške ziskov a rozdelení plánovacích a stavebných prác na vedeniach vysokého elektrického napätia zabezpečujúcich distribúciu elektrickej energie na území Fínska. Jednotné porušenie pravidiel hospodárskej súťaže účastníkmi hospodárskej súťaže malo v zmysle informácií uvádzaných v návrhu na uloženie pokuty podobu viacerých vzájomných stretnutí zástupcov konkurujúcich si spoločností, počas ktorých títo zástupcovia prerokovali a čiastočne spoločne rozpracovali tabuľkové hodnotenia budúcich zákaziek na vedenia vysokého elektrického napätia, ich cien, ziskov, ktoré sa tým mali dosiahnuť a v prípade niektorých prác sa zaoberali aj otázkou, ktorý účastník hospodárskej súťaže zabezpečí realizáciu projektu vedenia vysokého elektrického napätia. V zmysle návrhu na uloženie pokuty sa mala takáto zakázaná spolupráca účastníkov hospodárskej súťaže začať najneskôr v októbri 2004 a nepretržite trvať prinajmenšom do marca 2011. Podľa návrhu na uloženie pokuty sa tento kartel týkal celého územia Fínska a mohol ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi Európskej únie spôsobom uvedeným v článku 101 ods. 1 ZFEÚ.
5. Empower OY, jedna z dvoch účastníkov kartelu, preložila Úradu 31. januára 2013 žiadosť o zhovievavé zaobchádzanie (*leniency*), na základe ktorého začal tento Úrad vyšetrovať spoluprácu uvedenú v návrhu na uloženie pokuty. Úrad na návrh priznal uvedenej spoločnosti 31. októbra 2014 postavenie korunného svedka, ktoré viedlo k úplnému oslobodeniu tejto spoločnosti od akýchkoľvek sankcií.
6. Zákazníkmi v prípade prác na vedeniach vysokého elektrického napätia sú hlavní prevádzkovatelia elektrickej siete a regionálni prevádzkovatelia elektrickej siete. Podľa návrhu na uloženie pokuty sa činnosť v oblasti dodávok elektrickej energie považuje vo Fínsku za prirodzený monopol, pretože zriadenie prepojených elektrických sietí nie je ekonomicky výnosné. Najväčším objednávateľom prác na

¹ <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1992/19920480>

vedeniach vysokého elektrického napätia je spoločnosť Fingrid Oyj, ktorej patrí hlavná sieť využívaná pri centrálnom prenose elektrickej energie vo Fínsku, a ktorá zodpovedá za jej rozvoj, pričom zákazníkmi tejto spoločnosti sú distribučné podniky elektrickej energie, výrobcovia elektrickej energie, spotrebiteľia elektrickej energie a účastníci na trhu s elektrickou energiou. Práce na vedení vysokého elektrického napätia zahŕňajú plánovanie a výstavbu. Zmluvy o výstavbe vedení vysokého elektrického napätia sa obvykle uzatvárajú na dlhé časové obdobie rovnako, ako v prejednávanej príhode.

7. Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) napadnutým rozhodnutím z 30. marca 2016 zamietol návrh na uloženie pokuty z dôvodu premlčania.
8. Podľa rozhodnutia Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) nemožno pokutu podľa § 22 zákona proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže (v znení zmien prijatých zákonom č. 318/2004)² uložiť okrem iného za porušenie § 4 tohto zákona alebo článku 101 ZFEÚ v prípade, ak nebol návrh preložený Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) v lehote piatich rokov od okamihu, keď zaniklo obmedzenie hospodárskej súťaže alebo keď sa úrad dozvedel o obmedzovaní hospodárskej súťaže. Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) zastával názor, že Eltel nemožno podľa uvedeného paragrafu uložiť pokutu v zmysle návrhu na uloženie pokuty z 31. októbra 2014, ak sa vychádza z predpokladu, že spoločnosť prestala obmedzovať hospodársku súťaž najneskôr 31. októbra 2009.
9. Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) zastával vo svojom rozhodnutí okrem iného názor, že na základe podkladov predložených Úradom nemožno dospieť k záveru, že údajné porušenie z akéhokoľvek pohľadu pretrvávalo do 31. októbra 2009 alebo dlhšie. Súd zamietol návrh na uloženie pokuty s odôvodnením, že bol podaný po uplynutí lehoty upravenej v § 22 zákona proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže.
10. Úrad na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov podal proti rozhodnutiu Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) odvolanie na Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší súd) a domáhal sa zrušenia rozhodnutia súdu a uloženia pokuty vo výške 35 000 000 eur spoločnosti Eltel. Úrad zastáva názor, že predložil dostatočné dôkazy o pretrvávajúcom obmedzovaní hospodárskej súťaže a teda že návrh na uloženie pokuty predložil včas.
11. Úrad v súvislosti s návrhom na začatie prejudiciálneho konania vo svojom odvolaní ako dôkaz o pretrvávajúcom obmedzení hospodárskej súťaže uviedol, že Eltel sa pred predložením ponúk dohodla so svojou konkurentkou Empover o cenách, ktoré spoločnosti uvedú v ponukách predkladaných v rámci verejného obstarávania na stavebné práce na vedení vysokého elektrického napätia 400 kV Keminmaa-Petäjäsoski a že zakázaná spolupráca v súvislosti s uvedenou zákazkou trvala prinajmenšom do 12. novembra 2009. V spojení s inými dôkazmi,

² <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2004/20040318>

ktoré Úrad predložil, vyplýva, že rozhodnutie Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) o zamietnutí návrhu na uloženie pokuty nie je správne.

12. Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) vo svojom napadnutom rozhodnutí vyhodnotil skutkový stav tak, že aj keby osobitná plánovacia činnosť, ktorá predchádzala udeleniu zákazky na stavebné práce Keminmaa-Petäjäsoski patrila do pôsobnosti kartelu, tento kartel sa nevzťahoval na stavebnú zákazku týkajúcu sa toho istého projektu vedenia vysokého elektrického napätia. Plánovacie práce sa skončili v roku 2007.
13. Fingrid Oyj vyzvala subjekty pôsobiace v danom odvetví v oznámení o verejnom obstarávaní zo 16. apríla 2017 uverejnenom v anglickom jazyku, aby predložili ponuky na výstavbu Keminmaa-Petäjäsoski. Konečné cenové ponuky sa v zmysle uvedeného oznámenia museli predložiť do 5. júna 2007. Ako termín pre dokončenie prác sa v oznámení o verejnom obstarávaní uvádzal 5. jún 2007. Za termín dokončenia prác sa podľa oznámenia považoval 12. november 2009.
14. Eltel predložila 4. júna 2007 ponuku na stavebné práce. Uvádzalo sa v nej, že projekt sa dokončí a v celom rozsahu odovzdá objednávateľovi najneskôr do 12. novembra 2009.
15. Eltel bola rámci vyššie uvedeného obstarávania zadaná zákazka. V zmysle podkladov predložených v konaní podpísali Eltel a Fingrid Oyj v súvislosti so spornými stavebnými prácami 19. júna 2007 zmluvu o výstavbe, práce boli dokončené 12. novembra 2009 a posledná časť odplaty za vykonané práce bola zaplatená 7. januára 2010.
16. V súvislosti s prejednávateľným návrhom na začatie prejudiciálneho konania ide v súvislosti s posúdením doby obmedzovania hospodárskej súťaže o to, dokedy možno vychádzať z predpokladu o pretrvávajúci hospodárskych dôsledkov údajného kartelu a protiprávnej dohody o cenách vo vyššie opísanom prípade dlhodobého stavebného zámeru.

Vnútroštátne právne predpisy a relevantná vnútroštátna judikatúra

17. Podľa § 1 zákona proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže relevantného pre konanie vo veci samej v znení pozmeňujúceho zákona č. 318/2004³, sa ustanovenia článkov 81 a 82 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ZES), teraz články 101 a 102 ZFEÚ, uplatnia v rozsahu, v akom môže obmedzenie hospodárskej súťaže narušiť obchod medzi členskými štátmi Európskeho spoločenstva.
18. Podľa 4 § ods. 1 zákona proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže v znení pozmeňujúceho zákona č. 318/2004 sa zakazujú dohody medzi podnikmi,

³ <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2004/20040318>

rozhodnutia združení podnikov a zosúladené postupy, ktoré majú za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže. Podľa odseku 2 bodu 1 tohto paragrafu sa zakazujú najmä tie dohody, rozhodnutia alebo zosúladené postupy, ktoré priamo alebo nepriamo určujú nákupné alebo predajné ceny alebo iné obchodné podmienky, resp. podľa bodu 3 tohto odseku rozdeľujú trhy alebo zdroje zásobovania.

19. V legislatívnych podkladoch k zákonu proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže [omissis] sa v súvislosti s § 4 zákona okrem iného uvádza, že tento paragraf sa vzťahuje aj na kartely týkajúce sa ovplyvňovania ponúk vo verejnom obstarávaní.
20. Podľa § 22 zákona proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže v znení pozmeňujúceho zákona č. 318/2004 nemožno pokutu uložiť okrem iného za porušenie § 4 zákona alebo článku 101 ZFEÚ, ak sa Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) nepredloží návrh v lehote piatich rokov od okamihu, keď sa skončilo obmedzovanie hospodárskej súťaže alebo keď sa úrad dozvedel o obmedzení hospodárskej súťaže. Z osobitných odôvodnení vládneho návrhu zákona proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže týkajúcich sa § 22 [omissis] vyplýva, že päťročná premlčacia lehota má byť zhodná s premlčacou lehotou stanovenou v práve Únie.
21. Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší súd) vo svojich rozhodnutiach uverejnených v úradnej zbierke (KHO 2009:83 a KHO 2013:8) konštatoval, že sa musí predpokladať, že päťročná premlčacia lehota upravená v § 22 zákona proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže začína v prípade jednotného porušovania pravidiel hospodárskej súťaže plynúť najskôr vtedy, keď sa skončil posledný úkon v rámci tohto jednotného postupu.
22. Korkeimman hallinto-oikeus (Najvyšší súd) však nerozhodoval o otázke, ako sa má posudzovať trvanie a zánik obmedzovania hospodárskej súťaže v situácii, keď účastník kartelu uzatvoril so subjektom mimo kartelu rovnakú zmluvu o výstavbe, ako v rámci kartelu, ak sa práce dokončia až niekoľko rokov po uzavretí zmluvy na stavebné práce a odplata z tejto zmluvy sa vypláti až po dokončení prác.

Relevantné predpisy práva Únie

23. Podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ sa zakazujú ako nezlučiteľné s vnútorným trhom všetky dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združení postupov a zosúladené postupy, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a ktoré majú za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu. Ide najmä o dohody, rozhodnutia a postupy, ktoré podľa písm. a) uvedeného ustanovenia priamo alebo nepriamo určujú nákupné alebo predajné ceny alebo iné obchodné podmienky alebo podľa písm. c) rozdeľujú trhy alebo zdroje zásobovania.
24. Z článku 25 ods. 1 písm. b) nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel

hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy vyplýva, že premlčacia lehota na ukladanie sankcií v prípade porušení pravidiel hospodárskej súťaže, ku ktorým pravdepodobne došlo v tejto veci, je päť rokov. V druhom odseku tohto článku sa stanovuje, že premlčacia lehota začína plynúť dňom začiatku porušovania. V prípade pokračujúceho alebo opakovaného porušovania však začína premlčacia lehota plynúť dňom ukončenia porušovania.

25. Súdny dvor už vo svojej judikatúre v konaní vo veci C-51/75, *EMI Records*, ECLI:EU:C:1976:85 považoval v súvislosti s dĺžkou porušovania za dostatočné, že v prípade, keď kartely zanikli, trvali účinky kartelu aj po ich formálnom zániku. Podľa tohto rozsudku sa vychádza z predpokladu, že kartel medzi podnikmi existuje naďalej len vtedy, ak s ohľadom na správanie účastníkov možno dospieť k záveru, že naďalej sa uplatňujú pre kartel charakteristické kritériá v podobe dohôd a koordinácie a toto správanie sleduje rovnaký cieľ, ako v minulosti kartel (body 30 a 31 rozsudku).
26. Súdny dvor vo svojom rozsudku vo veci C-70/12 P, *Quinn Barlo a.i./Komisia* (EU:C:2013:351) rozhodol, že Súdny dvor v súvislosti s dobou porušovania podľa ustálenej judikatúry v súlade so systémom hospodárskej súťaže upraveným v článkoch 101 a 102 ZFEÚ pripisuje význam skôr hospodárskym dôsledkom zmlúv resp. rôznym formám porovnateľných zosúladených postupov alebo dohôd, ako ich právnej forme. Ak ide o kartely medzi podnikmi, ktoré zanikli, pre uplatnenie článku 101 ZFEÚ stačí, aby účinky kartelu trvali aj po jeho formálnom zániku. Dobu porušovania teda možno zistiť podľa doby, počas ktorej sa podniky, ktoré sa dopustili porušenia, správali spôsobom, ktorý je podľa uvedeného článku zakázaný. Vzhľadom na uvedené možno vysloviť záver, že porušenie trvalo napríklad celú dobu, počas ktorej platili nezákonné ceny (bod 40 rozsudku, v ktorom sa odkazuje aj na vyššie uvedený rozsudok *EMI Records* a rozsudok vo veci C-243/83 *Binon*, EU:C:1985:284).
27. Doba porušovania bola okrem toho predmetom judikatúry Všeobecného súdu (pozri okrem iného rozsudky v spojených veciach T-147/09 a T-148/09, *Trelleborg Industrie/Komisia*, EU:T:2013:259, bod 68 a vo veci T-449/14, *Nexans France a Nexans/Komisia*, EU:T:2018:456, bod 129).

Zhrnutie hlavných tvrdení účastníkov konania

28. Úrad na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov, ktorý podal odvolanie na Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší súd) tvrdil, že svoj návrh na uloženie pokuty z 31. októbra 2014 predložil Markkinaoikeus (Súd pre hospodársku súťaž) v stanovenej päťročnej lehote. Úrad svoje presvedčenie odôvodnil tým, že do 7. januára 2010, keď Fingrid Oyj zaplatila za stavebné práce poslednú splátku, bola vyššie uvedená zmluva na stavebné práce na projekte výstavby Keminmaa–Petäjäsoski stále platná a platili nezákonné ceny. Alternatívne sa obmedzenie hospodárskej súťaže skončilo už skôr, 12. novembra 2009, keď boli dokončené stavebné práce. Podľa Úradu mal kartel v uvedenom čase v zmysle judikatúry

Súdneho dvora hospodárske dôsledky pre trh a Fingrid Oyj ako zákazník utrpela z dôvodu zaplatenia dohodnutej kartelovej ceny škodu.

29. Úrad ďalej uviedol, že dôsledky vyplývajúce zo zmluvy jedného z účastníkov kartelu, ktorému bola zadaná zákazka, sú pre osobu, ktorá zaplatila dohodnutú kartelovú cenu, veľmi konkrétne a dlhodobé, pretože jednotlivé splátky ceny sa platili v závislosti od pokroku projektu počas viacerých rokov. V roku, keď zákazník zaplatí splátku ceny za stavebné práce dohodnuté v rámci kartelu, sa škodlivé účinky zmluvy prejavili priamo v nákladoch na činnosť zákazníka kartelového podniku za sporný rok, pričom ovplyvnili aj hospodársky výsledok a neskoršie pôsobenie zákazníckeho podniku na trhu. Keďže Fingrid Oyj podľa úradu zaplatila za práce neprimerane vysokú cenu, odrazili sa zvýšené náklady aj na zákazníckych cenách prevádzkovateľa siete, teda aj na cenách, ktoré spotrebiteľia elektrickej energie zaplatili za prenos elektrickej energie.
30. Z názoru Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov by vyplynulo, že návrh Úradu na uloženie pokuty, by už s ohľadom na toto odôvodnenie bol predložený v rámci päťročnej lehoty.
31. Eltel zasa v rámci svojich tvrdení uvádzaných v súvislosti s posudzovaním dôkazov spochybnila, že Eltel a a Empover uzavreli dohody týkajúce sa stavebného diela Keminmaa-Petäjäsoski. Eltel ďalej tvrdila, že doba narušenia hospodárskej súťaže sa má posudzovať podľa obdobia, počas ktorého sa podniky, ktoré sa dopustili porušení, správajú zakázaným spôsobom. Treba teda vychádzať z predpokladu, že v prípade prác, na ktoré bolo vyhlásené verejné obstarávanie na predkladanie ponúk, začína premlčacia lehota plynúť v okamihu predloženia ponuky. Eltel predložila svoju ponuku na spornú zákazku na stavebné práce 4. júna 2007.
32. Podľa Eltel začína premlčacia lehota v prípadoch, keď možno o cene rokovať aj po predložení ponuky, alternatívne plynúť v okamihu uzavretia konečnej zmluvy na predmetný projekt. V prejednávanej veci uzatvorila Fingrid Oyj s Eltel zmluvu o výstavbe 19. júna 2007. Podľa Eltel nemá viac navrhovaná cena alebo cena dohodnutá v zmluve už po predložení ponuky alebo najneskôr po podpise zmluvy nijaké dôsledky pre trh, a to ani vtedy, ak sporný projekt naďalej trvá alebo splátky dohodnutej odplaty budú zaplatené až o niekoľko rokov. Podľa Eltel nemá otázka, akým časovým harmonogramom sa spravuje pokrok vo vykonávaní prác alebo kedy sa poskytne odplata, dôsledky pre hospodársku súťaž na trhu, pretože dohodnutá cena sa počas týchto udalostí nezmení. Iný výklad by viedol k náhodným a nepredvídateľným záverom, ktoré by nezáviseli od obmedzenia hospodárskej súťaže, čo odporuje zásade právnej istoty.
33. Ak by sa postupovalo podľa názoru Eltel, musel by sa návrh na zaplatenie pokuty, ktorý predložil Úrad pre ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov považovať za návrh podaný po uplynutí stanovenej lehoty, ak by žiadna z ďalších okolností uvádzaných v návrhu na zaplatenie pokuty, ktorá nastala neskôr, nebola relevantná pre rozhodnutie v právnom spore.

Potreba podať návrh na začatie prejudiciálneho konania

34. Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší súd) nemá vedomosť o tom, že by judikatúra Súdneho dvora zaujala stanovisko k určovaniu hospodárskych dôsledkov porušenia pravidiel hospodárskej súťaže v zmysle článku 101 ZFEÚ a teda aj k trvaniu tohto porušenia v situácii, keď účastník kartelu uzatvoril so subjektom mimo kartelu zmluvu o výstavbe za rovnakých podmienok, ako v rámci kartelu, ak sa práce dokončia niekoľko rokov po uzavretí zmluvy a odplata podľa tejto zmluvy sa poskytne až po dokončení prác. Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší súd) považuje z právneho hľadiska za potrebné si zabezpečiť výklad o tom, či sa uplatní domnienka o trvaní porušenia pravidiel hospodárskej súťaže až dovtedy, kým budú v celom rozsahu splnené platobné povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o vykonaní prác patriacej do pôsobnosti kartelu alebo do ukončenia projektu, v súlade s názorom Úradu na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov alebo či sa musí vychádzať z predpokladu, že porušenie skončí a premlčacia lehota začne plynúť v okamihu predloženia ponuky na práce alebo podpisu zmluvy o vykonaní prác, ako tvrdí Eltel.
35. Zdá sa, že pokiaľ ide o hlavnú otázku týkajúcu sa výkladu, nie je judikatúra Súdneho dvora pre rozhodnutie v prejednávanej veci úplne jednoznačná. Úvahy Súdneho dvora vo vyššie uvedenom bode 40 rozsudku *Quinn Barlo* s ohľadom na svoje znenie podporujú záver, že hospodárske dôsledky obmedzenia hospodárskej súťaže môžu napríklad trvať počas celej doby, v rámci ktorej platili nezákonné ceny. Sporné obmedzenie hospodárskej súťaže, ktoré je predmetom uvedeného rozsudku sa však líši od obmedzenia hospodárskej súťaže v prejednávanej veci a na základe tohto rozsudku nemožno jasne určiť, či pri posudzovaní trvania porušenia pravidiel hospodárskej súťaže a premlčaní návrhu na uloženie pokuty možno pripísať význam dokončeniu prác v súlade so zmluvou o výstavbe a tomu, počas akej doby sa účastníkom zmluvy o výstavbe platí odplata za práce podľa kartelovej dohody.
36. Z judikatúry Súdneho dvora možno vyvodiť, že pri skúmaní doby porušovania pravidiel hospodárskej súťaže majú rozhodujúci význam hospodárske dôsledky protisúťažného správania a nie ich právna forma. Hospodárske dôsledky obmedzenia hospodárskej súťaže v rozpore s ustanovením článku 101 ZFEÚ môžu v zmysle judikatúry trvať aj vtedy, keď sa vo vzťahu medzi účastníkmi hospodárskej súťaže z formálneho hľadiska skončilo komplexné porušovanie pravidiel hospodárskej súťaže kvalifikované ako zosúladený postup. Podľa Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší súd) možno zastávať názor, že vyššie uvedené skutočnosti odôvodňujú záver, že porušenie pravidiel hospodárskej súťaže vyplývajúce z kartelu týkajúceho sa ponúk trvá až do okamihu, keď zmluvná strana, ktorej bola v dôsledku kartelu spôsobená škoda, zaplatila nezákonnú cenu dohodnutú v rámci kartelu v celej výške, pretože z hľadiska ceny má stavebný projekt dohodnutý v rámci kartelu hospodárske dôsledky pre činnosť zmluvného partnera kartelovej spoločnosti počas celej doby realizácie tohto projektu.

37. Na druhej strane sa možno prikloniť aj k názoru, že judikatúra nepriamo podporuje aj názor Eltel, v zmysle ktorého sa ceny alebo dôsledky pre hospodársku súťaž v prípade, ak ide o práce, ktoré boli zadané v rámci verejného obstarávania na predkladanie ponúk, uplatnia len do okamihu predloženia ponuky alebo uzatvorenia konečnej zmluvy. Od tohto okamihu už cena uvádzaná v ponuke alebo v zmluve nevplýva na trh aj napriek tomu, že samotný projekt naďalej trvá.
38. Prejednávaná vec sa týka hospodárskych dôsledkov a doby trvania údajného porušenia pravidiel hospodárskej súťaže. Predmetom konania nie je náhrada škody, v prípade ktorej je podľa vnútroštátnej judikatúry (KKO 2016:11) pre začatie plynutia premlčacej doby rozhodujúcim okamihom spôsobenia škody čas uzatvorenia zmluvy a nie čas zaplatenia zmluvne dohodnutej kúpnej ceny.
39. Keďže v judikatúre Súdneho dvora nemožno podľa informácií Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší súd) nájsť nijaké rozsudky, v ktorých by Súdny dvor zaujal stanovisko k otázke premlčania porušenia pravidiel hospodárskej súťaže v prípade údajného kartelu, ktorý tak, ako v prejednávanej veci spočíva v zakázanej spolupráci pri predkladaní ponúk, je v tomto spore potrebné zabezpečiť si rozhodnutie Súdneho dvora o návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Aj keď sa v rámci podrobného posudzovania doby trvania obmedzovania hospodárskej súťaže v tejto veci zohľadnia aj iné okolnosti, ako tie, ktoré sa uvádzajú v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania, má stanovisko Súdneho dvora k výkladovej otázke rozhodujúci význam pre právne posúdenie doby trvania a hospodárske dôsledky obmedzenia hospodárskej súťaže, a teda aj pre rozhodnutie, či Úrad na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov predložil návrh na uloženie pokuty v rámci stanovenej lehoty.

[omissis]

Prejudiciálna otázka

Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší súd) sa rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru v súlade s článkom 267 ZFEÚ nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

Možno systém hospodárskej súťaže upravený v článku 101 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že v situácii, keď účastník kartelu uzavrel so subjektom, ktorý nie je účastníkom kartelu, zmluvu o výstavbe dojednanú v súlade s kartelovou dohodou, trvá porušovanie pravidiel hospodárskej súťaže vzhľadom na vyvolané hospodárske dôsledky počas celej doby plnenia zmluvných povinností vyplývajúcich zo zmluvy alebo počas obdobia, keď sa účastníkom zmluvy poskytujú platby za vykonané práce, t.j. do okamihu, keď sa zaplatí posledná časť odplaty za práce alebo prinajmenšom do okamihu dokončenia sporných prác,

alebo sa má predpokladať, že porušovanie pravidiel hospodárskej súťaže trvá len do okamihu, keď podnik, ktorý sa dopustil porušovania, predložil ponuku na dotknuté práce resp. uzavrel zmluvu na vykonanie prác?

Po vydaní rozhodnutia Súdneho dvora o uvedenej prejudiciálnej otázke rozhodne Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší súd) vo veci samej s konečnou platnosťou.

[*omissis*]

PRACOVNÝ DOKUMENT